

nega propada. Vsi stanovi so si zvišali svoje dohodke, in kdo bi jim štel to v zlo, saj vemo, da nihče ne more shajati sedaj s tistimi dohodki, ki jih je imel pred vojno. Delavci so zvišali svoje mezde, obrtniki podražili svoje izdelke, trgovci zvišali cene, uradniki v zasebnih in javnih službah dobivajo 100% draginjske dodelave poleg enkratnih prispevkov za nabavo najnujnejših potrebščin; tudi ljudskošolskemu učiteljstvu po drugih kno-novinah so priznali precej visoke draginjske doklade, edin stan v celi Avstriji je kranjski ljudskošolski učitelj, ki nima vojnih draginjskih doklad, temveč mora stradati ob tisti plači, kakor jo je imel pred vojno, četudi so se življenjske potrebščine podražili do neverjetne višine.

Spomladi leta 1914. je sprevidel deželni zbor, da učiteljstvo s to plačo ne more živeti. Toda večina deželnega zbora je namenoma sklenila regulacijski zakonski načrt, o katerem je vedela, da ga vlada ne predloži v sankcijo. Vse skupaj je bila to frivolna igra z usodo bednega učiteljstva, vse le pesek v oči. Ob plači, ki je bila že pred vojno premajhna za dostojno življenje, hira in umira v pravem pomenu besede kranjsko učiteljstvo že četrto vojno leto. Ni čuda, da se ga polastuje obup in je pripravljeno na vse, tudi na najhujše, ker sila lomí kola. Od vseh strani nam prihajajo obupni kliči po pomoči, katerih končni rešen je, da tako ne more iti dalje. S srdom v srcu in obupajoči nad tem, da je še kaj pravice in blagih čustev na svetu, beremo slike o neznosnem položaju kranjskega učiteljstva. Piše nam družinski oče petih otrok: »Živil nimam nič; dosedaj je bil krompir v oblicah stalna jed na moji mizi, v par tednih poide tudi ta. Tudi kuriva nimam: v tankih ponošenih oblekah sedi žena in otroci v nezakurjeni temni sobi, ker tudi razsvetljave nimam. Dveh otrok ne morem pošiljati v šolo, ker nimata črevljev; žena ni mogla v cerkev ob božičnih praznikih, ker ji ne morem kupiti obutve; tudi sam imam raztrgane črevlje, da sem ob zadnjem južnem vremenu z mokrimi nogami sedel v mrzli šolski sobi. Upal sem, da dobim meseca decembra več sto kron državne podpore, a nakazali so mi le 300 K. Kaj naj kupim za ta denar? Sprot ga porabim, ker so mi s 1. januarjem ustavili deželno draginjsko doklado. V takih razmerah naj človek z vneto vrši svoje dolžnosti. Obup me navdaja in mislim si: ali ni slajša smrt, nego to neznosno življenje. Ko bi ne imel dece!« Tako eden družinski oče učitelj izmed mnogih drugih v enakem položaju. — Učitelj samec nam piše: »Ali ste naredili kakke korake in ukrenili vse potrebno, da nam nakazejo zopet deželne draginjske doklade in čimprej, izplačajo državni prispevek. Če ne bo pomoči, zapustim to ne-hvaležno deželo, ki ne more ali neče dostojno plačati svojega učiteljstva. Za hrano sem ostal vsak mesec nekoliko dolžan, nabralo se je več stotakov; gostilničarja sem tolažil s tem, da plačam, ko dobim državni prispevek. Ker nisem mogel držati dane besede, mi je odpovedal hrano. Kaj sedaj? Živ v grob?« — Začasna učiteljica pa stavi na nas to-le vprašanje: »Prosim Vas, povejte in svetujte mi, kako naj živim z mesečno plačo 66 K?« — Gostilničar zahteva za hrano opoldne in zvečer 5 K na dan, za skromno opremljeno nezakurjeno sobico 20 K na mesec, kar znes mesečno 170 K. Kje je vse drugo? Zapustim šolo in se vržem v vrtnice življenja! grem v vojaško pisarno!

Lahko bi navedli še mnogo žalostnejših in ostrejših klincev po pomoči, a zado-stujejo naj ti, saj iz teh lahko povzame vsakdo, kdor nima kamna namesto srca v svojih prsih, kako se godi kranjskemu ljudskošolskemu učiteljstvu. Zato pa povzdignemo svoj glas v imenu človečanstva ter kličemo: Izplačujte zopet kranjskemu ljudskošolskemu učiteljstvu ustavljene draginjske doklade in izplačajte čimprej državni prispevek. Pa se bo zopet reklo: »To je hujskanje učiteljstva! Ne, to je klic umirajočih! O hujskanju učiteljstva v danih razmerah more govoriti le oni, ki sedi v gorki, bajno razsvetljeni sobi, ob bogato obloženi mizi in ne pozna težke peze učiteljskega življenja in nika-korsnega blagega čuta za trpečega človeka.

Zaveza in mladini.

Trnjeva pot idealista.

V zagovor naših vodilnih mož premiš-ljam dni, ki so bili.

Studiral sem učiteljšče pod vtiskom groznega potresa v Ljubljani. Begali smo po raznih skrivališčih, iskali zavetja kjer-kolisibodi, lenarili, družili se največ sami

med seboj. Nismo imeli ljudi, ki bi nas dra-mili in vzpodbujali k narodnemu delu kot so delali pred izbruhom vojne starini na sestankih s pripravniki. Vendar nas je oživel neposredno »Učiteljski Tovariš«, ki nam ga je pričelo brezplačno deliti upravništvo. Dobivali smo samo 1 izvod, ki je krožil iz roke v roko. S politiko samo se nismo bavili, ubudili pa so v nas ideale do narodnega dela. Navzlic in kljub gmotnim neugodno-stim sem si nabavljal knjig, javnih knjižnic nismo imeli, posegal sem po privatnih, pri-stopil sem skrivaj k tamburaškemu klubu »Zvezda«, marljivo obiskoval Glasbeno Ma-tico, da se izvežbam v teoriji, harmoniji, pevovodstvu.

Združili smo se pevci, prirejali sestanke, vadili se vse leto za abiturjentsko slavoje in koncert, ki smo ga priredili v Kamniku. Polni idealov smo hrepeli, da pridemo med »narod«, a ne kot politiki, le vzgojitelji.

Maturitetna naloga nam je bila: »Živ-ljenje naj ti bude delaven dan«. Izlil sem vsa svoja čustva na potrpežljivi papir, od-dal delo v roke g. K., ki je ravno nadzoro-val to uro. Prečitali moj spis, si ni mo-gel kaj, da je pristavil: »Popolnoma v duhu Učiteljskega Tovariša«. Posvaril me je ob zadnji svoji uri pred vsem razredom, ki se je možato zavzel za me.

Nastavili so me v C. Moji nazori so jim bili tu že znani po g. K. Povedom otvo-rivne razširjenega šolskega poslopa se je zbralo v C. nad 30 učiteljev. Obrazi neznani, resni. Oglasil sem se tudi jaz, skromno jih prošeč, naj nas sprejmejo med se kot ne-izkušene sodelavce. Bratsko smo se združili, shajali večkrat v tednu do razdalje 2 ur.

Na domači šoli nas je bilo 5. Bili smo neoporečno kolegialni med seboj. Župnik inteligenten, 2 kaplana nad vse prijateljska z nami.

Med tem so nekateri ustanovili kle-rikalno stranko, ki se ji duhovščina ni pri-družila, ker je bila zgrajena na podlagi osebnih prepričkov.

Prosil sem za definitivno nameščenje: ugovarjali so, češ da se preveč ukvarjam s cerkvenim petjem. Ker nisem mogel druge, sem izobraževal svoj cerkveni zbor, ki je bil tedaj na vrhuncu. Bolelo me je, imenovan sem bil vendar. Čestitali so mi vsi starini osebno, kar me je močno uzbudilo.

Delovali smo mirno, stvarno, brez po-litike v blagor narodu, vsak na svojem polju.

In rekli so: »V C. pretakajo limonado.« Poslali so nam človeka, ki je tmel nalogo, razbiti slogu, vpeljati politiko. Pognali so župnika v pokoj, nadučitelj se je umaknil, ker ni mogel prenašati šikan.

Hotel sem dokazati, da je narodno delo mogoče brez politike. Zvabil sem v C. So-kole iz Ljubljane in Kranja. Zaradi terorizma, smo stali osamljeni pod slavalokom, kjer smo sprejeli društva. Nabujskali so mi po-sestnika, ki mi je zagotovil telovadni prostor, da bi onemogočili javni nastop. Dobil sem zaščito pri svoji sedanji ženi, ki mi je dala na razpologo velik travnik. Vkljub temu, da so bili na nogah v protigigaciji vsi cerkve-niki, je bil nastop Sokolov impozanten, ljud-stva na tisoče. Načelnik sedanji posl. R. je ljudstvo v duhovitem nagovoru navdušil, da je naravnost grmel. Otrokom sem svetoval, naj se udeleže telovadbe in jim pojasnil smotre telovadcev, verončitelj nasprotno jim je grozil s kaznjavo. Sledili so meni, disci-plina se je luhala.

Ustanovili so mlekarstvo, ki je pa propa-dalo. Ob njenih razvalinah smo mi usta-novili drugo, da bi kmata gospodarsko pod-prli. In rekli so: L. si hoče pridobiti zaupa-nje pred ljudstvom. Po njem! Ustanovili so v isti vasi konkurenčno podjetje. Iskali so podpor, ki jih nam ni bilo mogoče dobiti. Po treh letih smo morali prenehati.

Ustanovil sem Tamburaško društvo, ki je dokaj napredovalo. Razbili so mi tudi tega. Če članov ni bilo mogoče pregovoriti, so to storili po starših. Vse instrumente sem nabavil sam, preskrboval sam vse strune, note i. dr.

Ustanovil sem Čitalnico. Priredil sem nebroj nastopov v društvu in na javnih pro-storih. Vstop je bil vsakomur dovoljen. Ne-politična moja delovanja so bila po volji celo tov. slomš. S. iz R., ki je bil večkrat navzoč pri javnih prireditvah. Vzpodbudil sem dijake, ki so sami pričeli prirejati javne dramske predstave.

Bilo je vse nestrankarsko, a vendar se mi je povsod predbacivale »liberalizem«. Hoteli so me ubiti, blatiti v D. in S. Na moj poziv so me ovačili dež. s. sv. in v to svrhu zbrali podpisov nevedeh mož. Zago-varjal se nisem, tiral sem jih pred sodnjo, kjer so izjavili, da se jim je predložila pola, češ, da prosijo občinske miloščine za neko ženo. Oapustil sem jim.

Časopisil nisem mogel preganjati radi imunih urednikov. Ker se mi je zlobno predbacivale nemoralnih dejanj, sem tiral do-mnevanega dopisnika pred kazenskega sod-nika. Zaman, dokazov mi je nedostajalo. Po časopisih so me smeli nadalje blatiti na najgrši način.

Moje tovarišice (Slomš.) so me v naj-kritičnejših časih pustile na cedilu, a so

spregledale spoznavši, da ne zasledujem po-litiških, ne zasebnih smotrov. Saj sem branil i nje, ko sem nastopil proti K., ki nas je v cerkvi psoval s »šomaštri« »barabami«, za-smehoval »šomaštrsko tiskarno in cajtnge.« Pozval sem ga k uradni konferenci, kjer naj bi se izjavil »o dostojnosti izrazov šomaš-ter in f.« Utemeljeno predavanje je na ova-dbo zahteval okrajni šolski svet na vpo-gled. G. glavar je odobral moj lepi smoter, da bi dosegel sporazumno delovanje. Po dolgih trnjevih potih, — 15 letih — utrujeni, duševno skoro končani smo doživeli sedanjo svetovno vojno. Zdrnil me je grozno umor preblagega prestolonaslednika. Prišedši s planin, kjer sem si nekaj dni krepil živce, se podam v bližnjo občino, da pomagam tovarišu Slomškarju pri cerkvenem petju. Spotoma zvem o pretresljivi novici in pri prvi hiši jo zopet kot novico povem svojemu prijatelju S. in ravnokar prišedšemu doma-cinu. I mesec nato sem bil že zaslišan kot vojak v C., češ da se je S. odobrune izrazil. Nečuvno!

Vinivši se domov, dobim svoje prija-telje somišljenike v disciplinarnih preiska-vah radi srbofilstva. Vzkliknil sem neho-te: »Kaj še vojna ne strahuje zlobnosti!«

Kot vojak sem zbral o počitnicah otroke in priredil veliko patriotsko slavnost v pro-slavo godu Nj. Vel. cesarja Franca Jožefa I. No in predbacivale se mi je, da hočem otroke odtujiti, ker jih drugi verskonravno vzgojujejo. Osupnil sem, pojasnil smotre in bil smo dobri.

Da nas sedanje rekvizicije med ljud-stvom ne priljubijo, je naravno.

Imel sem afero, ki pa molčim še o njej. Z vso odločnostjo je delovala naša organi-zacija v moj prid. Ob siehernem slučaju so bili starejši tovariši najboljši prijatelji, za-govorniki, osiveli v boju za narod in učiteljstvo.

Podpirajmo jih v dejanju, vsaka vcep-ljena mladika rodi zlahtnejše sadove, četudi na starejšem deblu.

Da pa je pri nas na K. javno delovanje združeno z znatnejšimi težkočami, je razvi-deti iz navedenih vrstic. Ne bomo še obu-pali, čakajmo prenovljenih časov in mogoče bi bilo, da se obrne učiteljstvo zopet ke-daj pod staro strelo naše prenovljene Zaveze. V njenem varstvu smo se razvili, organi-zirali in le politična strast, združena s tero-rizmom nas je razdružila v 2 tabora.

Če se ne sovražimo kot tovariši na šoli, kot prijatelji, zakaj naposled res ne bi bilo mogoče — skupno delovanje. Košček kruha naj nas ne spravlja ob ideale. Toliko pod vtiskom našega delegacijskega zborovanja in včerajšnjega poročila o shodu S. L. S.

Želim, da se tovariša H. in P. zvesta svojim nazorom, nesporno pridružita Zvez-nemu vodstvu, podpirali jih bomo z vso vneto.

J. L.

Pismo s fronte.

S sladko otožnostjo gre človek na mi-nute lepe čase. v bodočnost pa si misel ne upa... Slovensko učiteljstvo je doma in v vojni storilo popolno svojo dolžnost. Čitajte izkaze o prispevkih in delu šole za Rdeči križ! Številke naj govore! Ozri se na sveže grobove junakov učiteljev — na vseh fron-tah spijo nevzdržno spanje. Komu ni segla v srce pretresujoča vojna tragedija Dolenc Simončič? V krvi in delu žrtvuje slovensko učiteljstvo dovolj!

Ali ste čitali poročilo o seji dež. od-bora? Prispevki so dovoljeni, le gospoda na Bleiweisovi cesti tira obabljenega urad-nega šimeljuva po razvoženi blatni cesti in bati se je skoraj, da obliči voz v globokem blatu. Na Hrvatskem je dobilo učiteljstvo že zdavnaj nam že obetani državni prispevek in si je moglo še pravočasno omisliti naj-potrebnejše. Zato je pa tem žalostnejši naš slovenski učiteljski B. žič, ko ti prezeba pre-blajena jadra deca z ihteto materjo v mrzli sobi in misli na očeta, ki je tam daleč, daleč...

In nič čudnega ni potem, če prideš s fronte v ne ravno paradni uniformi in po-rastel pred visokega ljubljanskega gospoda in ga prosiš za besedo, pa te odpravi kot sem bil odpravljen jaz. Čujte! Gospod je imel v pisarni stranko in ko sem to videl, sem zapil vrata in zopet stopil na hodnik. Odprla so se vrata pisarne in gospod je vprašal med vrati stoječ in za ključko držeč: »Ali je kaj glade oprostive.« Če bi ga bil tozadevno hotel kaj poprositi, bi se zaprla vrata in reklo bi se: »Ste že opravili!« Ker sem pa imel drugo željo, je stopil visoki gospod in se toliko pomizal, da je šel s slo-venskim učiteljem par korakov po — hod-niku.

To je preziranje in dokaz pomanjkanja olike, tako se ne občuje z učiteljem voja-kom, ki prihaja s fronte!

Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

V vodstvo Zaveze avstrijskega jugo-slovanskega učiteljstva so bili za dobo treh let na delegacijskem zborovanju dne 28. decembra 1917 soglasno izvoljeni: L. Je-lenc, predsednik, Vilibald Rns, I. tajnik, Fran Luznar, I. blagajnik.

V odseke so bili izvoljeni: I. V gospodarski odsek: Karol Gruntar, učitelj v Rojanu, Josip Lapajne, nadučitelj v Cerkljah na Gorenjskem, Fran Pristovšek, učitelj v Žalcu, Jakob Rojo, učitelj-voditelj v Gradiščah pri Renčah, Štefan Šiškovič, nadučitelj v Herpeljah.

II. V stanovskopolitiški od-sek: pl. Ferdo Kleinmayr, nadučitelj na Katinari pri Trstu, Josip Pahor, učitelj v Sežani, Fran Štefančič, nadučitelj v Vel. Laščah, Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah, Josip Valenčič, nadučitelj pri Sv. Antonu v Istri.

III. V pedagoški-didaktičski od-sek: Josip Bertok, nadučitelj v Škofijah v Istri, Alojzij Hreščak, učitelj v Lokvah pri Divači, Marija Kmetova, učiteljica na C. M. šoli v Trstu, Ivan Pankart, učitelj v Ljutomeru, Janko Šraj, strokovni učitelj v Postojni.

IV. Časnikarski in književni odsek: Pavel Flere, nadučitelj v Letušu, Engelbert Gangl, c. kr. učitelj v Trstu, Edvard Praprotnik, učitelj na Mirnu pri Gorici, Ambrozij Rusjan, nadučitelj v De-kanih v Istri, Ivan Šega, učitelj v Radov-ljici na Gorenjskem.

Ko izvolijo deželne zveze oz. okrajna učiteljska društva svoje zastopnike v uprav-nem odboru Zaveze, skliče vodstvo sejo istega, da se konstituirajo. Potrebna navo-dila za to volitev imajo predsedniki že v rokah. Prosimo, da se izvrši čimprej.

Vodstvo Zaveze.

Štajersko.

Kozjansko učiteljsko društvo. Po dol-gem odmoru je zborovalo naše društvo zopet dne 20. novembra l. l. na Pilštanju. Vdeležba je bila z ozirom na sedanje ve-like ovire prav povoljna, zakaj zastopane so bile malone vse šole v okraju. Zato je predsednik s tem večjim veseljem pozdra-vil navzoče ter poudarjal, da je tako šte-vilna vdeležba dokaz, da med nami še ni zamrla stanovska zavest, da imamo še smisla za organizacijo in da je društvu, ki ima tako zavedne člane zagotovljen ob-stanek ter zajamčen razvoj. Nato je na-daljeval: Kakor v vse naprave, tako je dolgotrajna vojna globoko posegla tudi v razmere našega društva. Takoj v začetku je bilo mobiliziranih več naših članov, in sicer tovariši: Franc Levstik, Štefan Firm, Maks Križman, Ivan Ličar in Anton Gmaj-ner. Pozneje so še odinili: Ivan Šerbak, Karol Kobale in Albert Jerin. Ranjena sta bila izmed navedenih dva, in sicer tovariša Firm in Gmajner; oba sta sedaj invalida, prvi opravlja doma posel svojega poklica, drugi je popočevalec za šolstvo v okrožju Kolašin v Črnigori. Levstika se pogreša že skoro od začetka vojne, Ličar je umrl dne 16. decembra 1914 v Budapešti na pe-gastem legarju, Križman pa je umrl vsled vojnih naporov dne 22. decembra 1915 pri svojih starših v Sevnici.

A tudi med nemobiliziranim učitelj-stvom našega okraja je zahtevala neizprosna smrt dve žrtvi. Dne 18. septembra 1915 je umrl v Kozjem po kratki a mučni boleznj vrli tovariš Ljudevit Ulčar v najlepši moški dobi star šele 38 let, dne 23. februarja 1916 pa mu je sledil tovariš nadučitelj Franc Bračič v St. Vidu pri Planini. Oba pokoj-nika sta bila zvesta in zavedna člana in sta bila tudi večkrat odbornika. — Ko so ustanovljali leta 1881. kozjansko učitelj-sko društvo, mu je kumoval tudi pokojni Bračič. Zadnja leta je bil tudi naš zastop-nik v okrajnem šolskem svetu, kar kaže, da mu je učiteljstvo zaupalo. Tovarišem, ki so žrtvovali življenje za domovino, kakor tudi onima, ki sta umrla doma, bodi ohranjen med nami trajen spomin.

Pri tej priliki pa ne smemo prezreti še dveh zgodovinskih važnih dogodkov. Dne 21. novembra 1916 je umrl cesar Franc Jožef I. po dolgem in plodonosnem vla-danju 68 let. Mi učitelji smo še posebe dolžni ohraniti ga v hvaležnem spominu, zakaj pod njegovo slavno vladno je bil sklenjen državni šolski zakon in šele od te dobe se je začel naš stan razvijati in po-stal res stan, ki se ga mora uvaževati in ki se ga tudi uvažuje. Istega dne pa je nastopil vladu Karol I. V tej kratki dobi se je izkazal kot modri in pravični vladar, ki je v teh težkih časih na pravem mestu. —

Po prečitaju in odobritvi zapisnika o zadnjem zborovanju dne 23. maja 1914 poda predsednik mesto mobiliziranega za-pisnikarja Volavška kratek pregled o društvenem delovanju zadnjih treh let.

Iz tozadavnega poročila je posneti, da je zborovalo kozjansko učiteljsko društvo v letu 1914 samo dvakrat, in sicer dne 19. marca v Kozjem in dne 23. majnika v Podsredi.

Povo lom marčevega zborovanja je bilo v zadevi sanacije „Zavezenih“ listov spreje ih več predlogov, ki se glasé:

1. Vsak organiziran učitelj, vsaka organizirana učiteljica bodi naročnik (ica) na „Učit. Tovariša“ in „Popotnika“.

2. Šolski voditelji naj delujejo na to, da se postavi v vsakoletni proračun krajnega šolskega sklada potrebna vsota za naročbo „Popotnika“, publikacij „Slovenske Šolske Matice“ in „Zvončka“.

3. Naprositi je okrajne šolske svete, da določijo vsem krajnim šolskim svetom svojega področja odlok, s katerim se ukazuje nabava pod točko 2 omenjenih listov in knjig. (Prošnji se je ugodilo).

4. Učiteljstvo prigovarja imovitejšim staršem, da naročé svojim otrokom list „Zvonček“.

Ih predlogov bi se sedaj sicer ne navajalo, a se zdi piscu teh vrstic to vendar le potrebno, ker se sanacija „Zavezenih“ listov do danes še ni izvršila. Vsi torej na delo!

Povodom majniškega zborovanja se je sklenilo prirediti v spomin petstoletnice zdajnega ustoličenja koroških vojvod ljudsko slavnost. Stvar je bila že v teku, a izbruh svetovne vojne je prekrizal načrt.

V letih 1915 in 1916 ni bilo nobene zborovanja. Vendar se je ohranilo med društvenim vodstvom in društveniki stik s tem, da se je obveščalo slednje o vseh važnih zadevah potom okrožnic.

Izmed dopisov, ki so došli v novjšem času, se navedejo le najvažnejši in sicer dopis glede delegacijskega zborovanja „Zaveze“, glede sanacije „Zavezenih“ listov, nadalje oni „Slov. Šol. Matice“ v zadevi podpore, nadalje glede učit. podpornega sklada in končno oni „Slov. Matice“.

Predsednik apeluje na zbrano učiteljstvo, naj deluje v zadevi sanacije „Zavezenih“ listov v smislu prej navedenih predlogov, naj nadalje ne pozabi učit. podpornega sklada zlasti sedaj, ko se nam obljubuje precej visoki nabavni prispevki, naj pridno pristopa k „Slov. Šol. Matici“ in naj tudi pridobiva članov našemu preimnitnemu kulturnemu zavodu „Slov. Matice“. Apel glede „Slov. Matice“ je imel vspeh, ker je takoj prijavilo pristop 11 novih članov, deloma šole, deloma učiteljstvo.

Nato je sledil razgovor glede 7. vojnega posojila. Kakor znano, je prevzela to pot vse agitacijsko delo na Štajerskem „Štaj. učiteljska zveza“, zato je predsednik mnenja, naj bi se učiteljstvo potrudilo, da doseže pri podpisovanju 7. voj. posojila še lepši vspeh, kakor ga je doseglo pri prejšnjih posojilih. Ni izgubljati besed glede postopanja pri podpisovanju samem, zakaj isto je dobro znano še od prej, potrebno pa je, pogovoriti se glede agitatoričnega delovanja itd. Treba je iskati stika z ljudstvom, treba prirediti zborovanja itd. V ta namen se je izvolilo za posamezne okoliše zaupnike, ki naj bi v tem oziru potrebno ukrenili.

Pri zadnji točki vsporeda je bil soglasno sprejet predlog tov. Firma v zadevi razpisa volitve novega učit. strokovnjaka v okrajni šolski svet. Zaradi smrti Franca Bračiča je učiteljstvo v tej korporaciji že skoro dve leti brez zastopnika.

Obenem se soglasno in z vsestranskim odobravanjem sklene, da začne društvo zopet z rednimi zborovanji.

Prihodnje zborovanje se vrši zopet na Pilštanju. Dan in vsprej se naznanita pravočasno. M. G.

Kranjske vesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Vpoklicanega nadučitelja Frana Rojina v Smartnem pri Kranju nadomešča suplentka Serafina Stienova; obojelega nadučitelja Frana Ivanca in učitelja Vilbaldusa Rusa v Kranju nadomeščata upokojena učiteljica Amalija Prevčeva in učit. kandidatka Julija Mlačeva; za suplentki sta imenovani: Ljudmila Gabrščekova v Mostah in Marija Ariglerjeva v Ribnici; Katarina Ptunčuhova je imenovana začasno učiteljico v Spod. Logatcu; učiteljici Ani Harbihovi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole v Dolu pri Ljubljani; za stalne učitelje ozir. učiteljice so imenovani: Frančiška Bezla v Šmihelu pri Žužemberku; Ana Celnar v Boštanju; Marija Chladek v Borovnici; Ana Čop v Breznici; Emilija Črnigaj v Budanjah; Ivana Čuk v St. Vidu pri Vipavi; Ivana Dekleva v Žažarju; Marija Est-Delak na Rovah; Ivana Kalin v Litiji; Ivana Končina v Rakitni; Amalija Kredar v St. Petru pri Ljubljani; Roza

Mejak v Prežganju; Danilo Pečenko v Podlipi; Rudolf Pečjak v Mostah; Julija Perko v Kostelu; Gabriela Pipan v Poljanah; Marija Pirc v Vel. Trnju; Franc Scheschark v Kočevju; Ljudmila Sirnik v Zapotoku; Jožefa Smole na Sv. Gori; Iv. Trošt v Loškem potoku; Olga Vrbič v Sv. Križu pri Kostanjevici in Fran Zalar pri Sv. Trojici. Za nadučitelje so imenovani: Jožef Bertonec v Kobarju; Karel Gorišek v Zatičini; Fran Janežič v Dvoru; Fran Jurjevčič v Budanjah; Leopold Kopač v Metliki; Miroslav Kosim v Iga vasi; Ivan Mihelčič v Selcih; Anton Pugetelj v Hlinjah; Anton Skala v Šturijah; Anton Vidic v Velesovem in Jožef Vrbinc v Mavhinjah. Premišljeni so nadučitelji: Vladimir Požar v Nadanje selo; Fran Štular v Vavto vas in Anton Turk v Dol; dalje stalni učitelji in učiteljice: Leopold Baebler in Alojzija Baebler-Delak na Bled; Leopoldina Kogej v Rovte; Marija Papler v Žabnici; Uršula Porenta na Dobrovo; Teodor Račič v Adlešiče; Lucija Trampuš v Planino; Jožef Tratar v Ljubljano in Edvard Vidic v Šmartno pri Kranju.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki se je vršila dne 29. novembra 1917. Predsednik otvori sejo in konstatira sklepčnost (5 članov), nakar poroča c. kr. nadzornik o kurentno rešenih zadevah in sicer: Učiteljica M. Gajnarjeva v Lescah je umrla dne 6. nov. t. l. — Predpriprave za državne draginskih doklade so že izvršene. Ker sta učitelji Egidij Šiferer na Jesenicah in nadučitelj Janko Baraga na Kor. Beli spoznana sposobna za orožje, ne moreta biti oproščena in na mesto njih sta nastavljeni na Jesenicah Marija Kastelčeva, ki se je pa odpovedala, in na Kor. Beli pa Viljem Grundner. Pri tej priliki smo čuli da bi c. kr. okraj. šol. nadzornik rabil 10 upletin (menda za dva okraja) (ali ne tiči v tem kak drug vzrok. Drugi c. kr. okrajni šolski nadzorniki nimajo zasedena vsa mesta. Op. ured.) a jih ni mogoče dobiti, ker vha-jajo baje vse v vojaške službe, kjer imajo mesečno 160 K plače, stanovanje, vso hrano in mesecno še ene podplate. — Starostne doklade: L. Pibrovca učitelju na Jesenicah se prizna II. starostna doklada z dnem 24. oktobra 1917. Iv. Štupici nadučitelju v Mošnjah IV. z dnem 20. sept. 1917. Učiteljci Erič Omanovi z dnem 11. septembra 1917 v in nadučitelju Valentinu Zavrliu z dnem 17. okt. 1917 VI. starostno doklado. — Okrajne učiteljske konference tudi v l. 1918 ne bo. — O dobri se račun kakor tudi proračun okr. učiteljske knjižnice, in sicer ima prvi 261 24 kron dohodkov in 229 60 K stroškov, prebitka 32 64 K, proračun pa izkazuje 32 64 K dohodkov in 250 K primanjkljaja, ki se pokrije iz blagajne okraj. šol. sveta. — Ugodno se reši prošnja za denarno podporo neke obolele učne moči.

—r— Viljem Pfeifer v Krškem, ki je bil več kakor 30 let državni in deželni poslanec, je bil velik slov. šolski prijatelj. Ko je bil še dijak, je učitelj Malenšek na Rakci, kjer je bil Pfeiferjev stric za župnika, po katerem je veliko poddedoval, po očetovsko lepo z njim ravnal. Zato mu je bil pa Pfeifer jako hvaležen in zato je bil on vsem učiteljem jako dober, posebno učiteljstvu in šolstvu v Krškem okraju, zlasti pa meščanskemu in ljudskemu učiteljstvu v Krškem. Da je prišel na meščansko šolo ondi J. Lapajne, da se je ta toliko let (28) mogel kot slovenski učitelj na tej nemški šoli (toda s slovenskimi učenci) vzdržati in pri sebi imeti slovenske učitelje, to je bila velika zasluga pokojnega blagega Pfeiferja, ki je bil prvi slovenski župan, prvi slovenski predsednik krajnega šolskega sveta in dolgoletni član okrajnega šolskega sveta v Krškem.

Štajerske vesti.

—s— Dragotin Zupančič, najstarejši sin umrlega tovariša Dragotina Zupančiča, učitelja v Pujski okolici, absolviran učiteljski pripravnik, sedaj poročen k pri c. kr. st. elskem polku št. 26 je bil odlikovan s „Sgoun laudis“ z meči z zlato hrabrostno kolajno in s cesarja Karla četnim križcem. Bil je ranjen na levi roki in se zdravi sedaj na Dunaju. Čestitamo mlademu tovarišu na odlikovanju in želimo, da kmalu ozdravi!

—s— Odlikovanje. C. sar. je podelil nadučitelju v Bočni pri Gornjemgradu, tovarišu J. Žižka B. ž. ku. vojni križec za civilne zasluge III. razreda.

Poziv.

„Učiteljski Tovariš“ bo z novim letom prinašal v prilogi precej obširno rudarsko in fužinarsko terminologijo — posneto iz velikega češkoslovenskega mantanističnega slovnika, ki ga je sestavil c. kr. rudarski ravnatelj Hořovský v Pragi. Priloge, ki jih bo kakih pet, se bodo tudi prodajale posebe in sicer po 10 v združile se bodo lahko v majhen slovarček. Ako bi „Učiteljski Tovariš“ zaradi tehniških zaprek ne mogel v prilogah priobčevati terminologije, bo izšla v posebni brošurici in se prodajala po primerni ceni.

Češka je, kakor znano, glede rudnin najbogatejša dežela v Avstriji. Češko rudarstvo stoji na jako visoki stopinji, v Pfibramu je tudi češka rudarska akademija. Izbrani izrazi so večinoma taki, da jih prav lahko rabimo v slovensčini, zlasti — ker je pri nas to znanstveno polje še neobdelano. Upamo pa tudi, da se bodo s tem naši rudarji nekoliko zdravili in da sčasoma dobimo tudi več pristno domačih izrazov, ki jih bomo v zadnji prilogi objavili. Zato prosimo posebno naše tovariše v rudniških krajih za pomoč in sodelovanje oziroma — nabiranje naročnikov na priloge ali brošurice. Blagovolijo naj nam tudi naznaniti naslove razumnih rudarjev, ki jim pošljemo priloge ali brošurice na ogled z namenom, da nam javijo kaj domačih rudarskih izrazov.

nologijo — posneto iz velikega češkoslovenskega mantanističnega slovnika, ki ga je sestavil c. kr. rudarski ravnatelj Hořovský v Pragi. Priloge, ki jih bo kakih pet, se bodo tudi prodajale posebe in sicer po 10 v združile se bodo lahko v majhen slovarček. Ako bi „Učiteljski Tovariš“ zaradi tehniških zaprek ne mogel v prilogah priobčevati terminologije, bo izšla v posebni brošurici in se prodajala po primerni ceni.

Češka je, kakor znano, glede rudnin najbogatejša dežela v Avstriji. Češko rudarstvo stoji na jako visoki stopinji, v Pfibramu je tudi češka rudarska akademija. Izbrani izrazi so večinoma taki, da jih prav lahko rabimo v slovensčini, zlasti — ker je pri nas to znanstveno polje še neobdelano. Upamo pa tudi, da se bodo s tem naši rudarji nekoliko zdravili in da sčasoma dobimo tudi več pristno domačih izrazov, ki jih bomo v zadnji prilogi objavili. Zato prosimo posebno naše tovariše v rudniških krajih za pomoč in sodelovanje oziroma — nabiranje naročnikov na priloge ali brošurice. Blagovolijo naj nam tudi naznaniti naslove razumnih rudarjev, ki jim pošljemo priloge ali brošurice na ogled z namenom, da nam javijo kaj domačih rudarskih izrazov.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sobi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. nov. 1917 K 193.006.73.

Uradne ure: Vsak četrtek in vanko soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Schüllerjevi ekstrakti za črnilo

dobro in poceni! Najpripravnije in najceneje dobavljanje dobrega črnila za šole.

Tekoči ekstrakt št. 2 1 liter K 7.50 (za 10 do 20 lončkov črnila). — „Efesin“, specialn. črn. 1/2 kg K 12.— (za 30 lončkov črnila). — Ekstrakt za kovinsko črnilo — rdeč, zelen, moder, 1 steklenica 50 v (za 1/4 l črnila) — „Efesin“ 1, črn. 1 zavitek K 7.50 (za 10 litrov izvrstnega pisarniškega črnila).

Reform-kreda (Hoschkora), lak za šolske table po izvirnih cenah.

Tvornica za črnilo Franc Schüller, Amstetten (N.-Avstr.).

Schüllerjeve tvorniške izdelke priporoča upravništvo vsem šolam najtopleje.

Zahvala.

Za vse tolažilne izraze in sočutje katere smo prejeli ob bitki izgubi dobrega sina gos.

EGONA JEZERŠEKA

učitelja in poročnika v polku gorskih strelcev

izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo.

KRIŽ p. TRŽIČU 30. decembra 1917.

Žalujejo ostali.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/2% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.